

Sygn. akt VIII **Pa 106/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Teresa Kalinka
Sędziowie:	Patrycja Bogacińska-Piątek del. Anna Capik-Pater (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2019r. w Gliwicach

sprawy z powództwa A. F. (F.)

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.,

(...) Spółce Akcyjnej w J.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 29 listopada 2018 r. **sygn. akt** VI P 412/15

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B. na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) sędzia del. Anna Capik-Pater (spr.) (-) sędzia Teresa Kalinka (-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII Pa 106/19

UZASADNIENIE

Powód A. F., po ostatecznym sprecyzowaniu pozwu domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych Spółki (...) Spółki Akcyjnej

z siedzibą w B. – następcy prawnego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. oraz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w J. na swoją rzecz kwoty 14 285,71 zł tytułem zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu spowodowany chorobą zawodową pylicą płuc oraz kwoty 35 714,29 zł tytułem zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu spowodowany

chorobą zawodową zespołem wibracyjnym; od kwot zadośćuczynienia powód domagał się zasądzenia odsetek od dnia 28 listopada 2014 roku do dnia zapłaty. Nadto powód domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że w następstwie prac u pozwanych w latach 1986-2014 rozpoznano występujące u niego choroby zawodowe pylicę płuc – pylicę górników kopalń węgla oraz zespół wibracyjny – postać kostno-stawowa. Podniósł, że wskutek chorób zawodowych cierpi na zaburzenia funkcji układu oddechowego, a także odczuwa dolegliwości typowe dla choroby wibracyjnej. Wskazano, że powód obecnie jest na emeryturze i nie ulega wątpliwości, iż ze względu na wiek mógłby pozostawać osobą aktywną zawodowo, jednakże stan zdrowia uniemożliwia mu obecnie podjęcie jakiegokolwiek zatrudnienia. Powód dodał, że wypłacone mu jednorazowe odszkodowanie w związku z pogorszeniem stanu zdrowia skutkiem chorób zawodowych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie zaspokoilo w całości jego szkody.

Pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że nie ma przesłanek wskazujących na powstanie u powoda stałego uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobą zawodową, a odszkodowanie uzyskane przez powoda z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaspokoilo w całości krzywdy jakich doznał.

Pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w J. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Wskazała, że przyczyną przyznania zadośćuczynienia nie może być samo stwierdzenie w trybie administracyjnym choroby zawodowej, a nawet przyznanie jednorazowego odszkodowania z ustawy wypadkowej, ale konkretna krzywda niematerialna. W ocenie pozwanej powód nie udowodnił swojej krzywdy. Nadto pozwana podniosła, że wbrew twierdzeniom pozwu powód nie utracił zdolności do wykonywania dotychczas wykonywanej pracy, gdyż jeszcze po stwierdzeniu u niego chorób zawodowych pracował, aż do osiągnięcia wieku emerytalnego.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt VI P 412/15):

1. zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 7 000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z chorobą zawodową pylicą płuc – pylicą górników kopalń węgla, z ustawowymi odsetkami od dnia 19 maja 2015 roku;
2. zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 17 500 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z chorobą zawodową zespołem wibracyjnym – postać kostno-stawowa, z ustawowymi odsetkami od dnia 19 maja 2015 roku;
3. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
4. zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego;
5. nakazał pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 1 225 tytułem opłaty stosunkowej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony oraz solidarnie kwotę 1 679,66 zł tytułem części wydatków.

Sąd I instancji ustalił, że powód w okresie od dnia 16 czerwca 1986 roku do dnia 5 czerwca 2000 roku był zatrudniony w Kopalni (...) w C., na stanowisku robotnik budowlany na powierzchni, pomoc dołowa pod ziemią oraz górnik pod ziemią. Następcą prawnym została (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K.. Kopalnia, w której powód pracował została zlikwidowana. Następnie od dnia 6 czerwca 2000 roku do dnia 2014 roku był zatrudniony w Kopalni (...), na stanowiskach górnik pod ziemią oraz górnik strzałowy pod ziemią.

Orzeczeniem lekarskim nr 582/13z dnia 4 maja 1969 roku Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w K. (...) Chorób Zawodowych w S. rozpoznał

u powoda chorobę zawodową pylicę płuc – pylicę górników kopalń węgla. Podstawą rozpoznania pylicy płuc były zmiany stwierdzone na pełnowymiarowym zdjęciu RTG klatki piersiowej z dnia 15 kwietnia 2013 roku. W obrazie RTG płuc stwierdzono u powoda obecność zagęszczeń ogniskowych odpowiadających efektom oddziaływania pyłów zwłókniających pod postacią pylicy drobnoguzkowej ograniczonej. Natomiast przeprowadzone badanie spirometryczne nie wykazało upośledzenia sprawności wentylacyjnej płuc.

Decyzją nr (...) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

w G. stwierdził u powoda chorobę zawodową pylicę płuc – pylicę górników kopalń węgla. W uzasadnieniu podano, że powód w czasie wykonywania pracy pod ziemią

(od 1987 roku do 2000 roku) był narażony na szkodliwe działanie pyłów węglowych

o stężeniach przekraczających dopuszczalne normy według pomiarów środowiskowych.

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R., na podstawie orzeczenia lekarza z dnia orzecznika ZUS z dnia 14 listopada

2013 roku, przyznał powodowi prawo do jednorazowego odszkodowania w kwocie 7 040 zł z tytułu 10% uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobą zawodową pylica płuc – pylicą górników kopalń węgla.

Decyzją z dnia 29 grudnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. – na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 1 grudnia 2014 roku – odmówił powodowi prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu pogorszenia stanu zdrowia będącego następstwem choroby zawodowej stwierdzonej decyzją z dnia 24 lipca 2013 roku.

Orzeczeniem lekarskim nr 160/13 z dnia 7 lutego 2013 roku Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w K. (...) Chorób Zawodowych w S. rozpoznał

u powoda chorobę zawodową zespół wibracyjny – postać kostno – stawową. Podstawą rozpoznania zespołu wibracyjnego były zaburzenia czucia wibracji niewielkiego stopnia

w ręce prawej oraz umiarkowanego stopnia w ręce lewej. W wyniku badania elektroneurograficznego z dnia 11 września 2012 roku stwierdzono elektrofizjologiczne cechy zespołu cieśni nadgarstka po stronie prawej o umiarkowanym nasileniu oraz uszkodzenia włókien czuciowych w obu nerwach łokciowych o charakterze aksonalnym. Natomiast

w obrazie RTG kości stawów nadgarstkowych stwierdzono obecność pseudotorbielki

w kostce łódeczkowej prawej. Obraz RTG stawów łokciowych ujawnił wyostrenie wyrostków dziobiastych obu kości łokciowych, skostnienie przyczepów ścięgien mięśni trójgłowych i nawarstwienia okostnowe na nadkłykciu bocznym kości ramiennej prawej.

Decyzją nr (...) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

w G. stwierdził u powoda chorobę zawodową zespół wibracyjny – postać kostno – stawowa. W uzasadnieniu podano, że powód w czasie wykonywania pracy pod ziemią

(lata 1987-2000) był narażony na szkodliwe działanie drgań mechanicznych o działaniu miejscowym przenoszonym na kończyny górne.

Decyzją z dnia 10 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R., na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 17 czerwca 2013 roku, przyznał powodowi prawo do jednorazowego odszkodowania w kwocie 17 600 zł z tytułu 25% stałego uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobą zawodową.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód, zanim zaczęły się jego problemy ze zdrowiem, pracował jako górnik strzałowy. Po stwierdzeniu chorób zawodowych, na podstawie zaświadczenia lekarskiego doszło do zmiany stanowiska pracy

powoda. Po powrocie z pracy na nic nie miał siły i wykonywał tylko podstawowe domowe obowiązki. W weekendy powód jeździł na ryby – innych sportów nie uprawiał.

Powód jeszcze przed 2011 rokiem miał problemy z wejściem na drugie piętro po schodach, obecnie powód ma problem z wejściem na pierwsze piętro po schodach bo męczy się, jest mokry i brakuje mu powietrza.

Powód odczuwa nocne drętwienia rąk, musi wówczas usiąść i poruszać rękami. Przy wykonywaniu czynności domowych powód potrzebuje pomocy, natomiast wcześniej sam wrzucał węgiel. Przy używaniu wiertarki udarowej powód wywierca dwie lub trzy dziury, a potem drętwieją mu palce. Takie drętwienie powód odczuwał od 2005 roku.

Powód, z uwagi na chorobę zawodową pylicę płuc jeździ do przychodni specjalistycznej do S.. Pozostaje pod opieką lekarza neurologa oraz ortopedy.

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2015 roku Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego pulmonologa, ortopedy i neurologa na okoliczność ustalenia dolegliwości i cierpień powoda w życiu codziennym w związku z chorobą zawodową pylicą płuc i chorobą zawodową zespołem wibracyjnym – postać kostno stawowa, rokowań na przyszłość, wysokości procentowego uszczerbku na zdrowiu z powodu w/w chorób zawodowych, prognoz na przyszłość w związku z rozwojem i przebiegiem w/w chorób oraz wpływu w/w chorób na funkcjonowanie powoda w życiu codziennym oraz na okoliczność ustalenia, czy powód cierpi na inne schorzenia samoistne, a jeżeli tak to jakie i czy z tego powodu nastąpiło przyczynienie się powoda do stwierdzonych chorób zawodowych, a jeżeli tak to w jakim stopniu procentowym.

Opinię lekarsko – sądową z dnia 30 kwietnia 2016 roku sporządził biegły sądowy z zakresu pulmonologii i medycyny społecznej A. B. który wskazał, że badania spirometryczne (poza rokiem 2015) nie wykazują zaburzeń wentylacji płuc. Biegły wskazał, że w 2015 roku u powoda zaburzenia miały charakter obturacyjno - restrykcyjny. Poprawa w badaniu w 2016 roku sugeruje raczej niewłaściwe wykonanie spirometrii w 2015 roku. Biegły podał, że na podstawie badania gazometrii krwi nie stwierdzono cech niewydolności oddechowej.

Biegły wskazał również, że w kwestii zgłaszanych przez powoda dolegliwości należy mieć na uwadze, że u powoda występuje otyłość jak i nadciśnienie tętnicze krwi. Otyłość ta zmniejsza ruchy klatki piersiowej, powodując, że akt wdechu wymaga od powoda większego wysiłku fizycznego, co może powodować uczucie duszności. W ocenie biegłego żadne z wykonanych badań nie potwierdzają, aby uczucie duszności wynikało z zaburzeń wentylacji lub wymiany gazowej w samych płucach. Nadto nadciśnienie powoduje wzmożony wysiłek serca przekładając się na przerost lewej komory serca zobrazowany w RTG płuc z 2012 i 2015 roku.

Biegły stwierdził również, że powód cierpi w życiu codziennym z powodu skutków chorób cywilizacyjnych – nadciśnienia tętniczego i otyłości, a nie choroby zawodowej pylicy płuc. Biegły podał, że zgadza się z lekarzem orzecznikiem ZUS, który ustalił procentowy uszczerbek na zdrowiu powoda z powodu pylicy płuc na 10%. Przy 10% uszczerbku na zdrowiu i możliwości kompensacji układu oddechowego wpływ pylicy płuc na życie codzienne powoda jest bliskie 0. Dolegliwości powoda prawdopodobnie związane są z dodatkowymi chorobami tj. otyłością, nadciśnieniem tętniczym i cukrzycą.

Następnie wskazano że rokowania na przyszłość dla powoda są wątpliwe. Pylica płuc jest chorobą przewlekłą, której kierunek jest jeden – pogorszenie. Jednakże dynamika zmian w tej chorobie jest różna. Choroby cywilizacyjne, na które cierpi powód w znacznym stopniu ograniczają jego funkcjonowanie. Zdaniem biegłego stwierdzone u powoda choroby cywilizacyjne (nadciśnienie tętnicze, otyłość i cukrzyca) jak i zawodowe (pylica) funkcjonują niezależnie, zatem nie można stwierdzić, że powód poprzez schorzenia samoistne przyczynił się do powstania choroby zawodowej. Należy jednak zwrócić uwagę, że choroby cywilizacyjne pogarszają przebieg chorób zawodowych i w interesie powoda jest stosowanie leczenia, a przede wszystkim redukcja masy ciała.

Opinia nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Biegli sądowi M. W. – specjalista z zakresu neurologii oraz R. H. – specjalista z zakresu ortopedii i traumatologii wydali opinię sądowo – lekarską

z dnia 26 lipca 2016 roku, gdzie po przeprowadzeniu badania fizykalnego i zapoznaniu się

z dostępną dokumentacją medyczną biegli rozpoznali u powoda chorobę wibracyjną postać kostno – stawowa o średnim stopniu zaawansowania głównie w obrębie stawów łokciowych, stawów promieniowo - nadgarstkowych oraz kości śródreżca. Nadto rozpoznano zmiany zwyrodnieniowe odcinka szyjnego kręgosłupa z zaburzeniami korzeniowymi

i statyczno-dynamicznymi, a także zespół cieśni nadgarstka prawego. Biegli stwierdzili, że powód w wyniku choroby zawodowej – choroba wibracyjna postać kostno – stawowa, odczuwa na co dzień dolegliwości pod postacią drętwienia kończyn górnych i osłabienia ich siły i precyzji ruchów oraz bóle nocne. Dolegliwości nasilają się po większym wysiłku fizycznym, a zwłaszcza pracy powodującej wibracje (kosiarka, wiertarka). W ocenie biegłych uciążliwość wymienionych u powoda dolegliwości jest niewielka jednak występują tendencje do zaostrzeń i wtedy dolegliwości mają charakter średnio nasilony. Za część odczuwanych przez powoda dolegliwości odpowiedzialne są zmiany w odcinku szyjnym kręgosłupa, jednak ich rzeczywisty wpływ nie jest możliwy do określenia bez przeprowadzenia badań dodatkowych takich jak (...) odcinka szyjnego kręgosłupa i (...) kończyn górnych.

Zdaniem biegłych, w związku z ustaniem u powoda czynnika sprawczego choroby zawodowej, rokowania na przyszłość są dobre. Biegli podali, że nie należy spodziewać się pogłębienia zmian charakterystycznych dla choroby wibracyjnej. Kolejno biegli nadmienili, że u powoda w zdjęciach przeglądowych brak jest cech zwężenia szpar stawowych, co również przemawia korzystnie, brak jest cech rozwoju choroby zwyrodnieniowej powierzchni stawowych.

Biegli wydając przedmiotową opinię w sprawie wskazali, że obecna ocena procentowa uszczerbku na zdrowiu i szczegółowa odpowiedź na wszystkie pytania Sądu jest nie możliwa bez zobrazowania stopnia zmian samoistnych, albowiem jest to niezbędne do zbilansowania wpływu istniejącego schorzenia samoistnego – choroby zwyrodnieniowej odcinka szyjnego kręgosłupa na odczuwane obecnie dolegliwości o typie korzeniowym towarzyszące zaburzeniu czucia u powoda.

Powód zakwestionował wydaną przez biegłych R. H. i M. W. opinię wskazując, że dokonanie oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu

w oparciu o posiadaną dokumentację jest możliwe, albowiem lekarz orzecznik ZUS wydał

w oparciu o tę samą dokumentację medyczną orzeczenie, w którym ustalono 25% stałego uszczerbku na zdrowiu.

Postanowieniem z dnia 28 października 2016 roku dopuszczono dowód z opinii innych biegłych sądowych ortopedy i neurologa na okoliczność ustalenia dolegliwości

i cierpień powoda w życiu codziennym w związku z chorobą zawodową pylicą płuc i chorobą zawodową zespołem wibracyjnym – postać kostno – stawowa, rokowań na przyszłość, wysokości procentowego uszczerbku na zdrowiu z powodu w/w chorób zawodowych, prognoz na przyszłość w związku z rozwojem i przebiegiem w/w chorób oraz wpływu w/w chorób na funkcjonowanie powoda w życiu codziennym oraz na okoliczność ustalenia, czy powód cierpi na inne schorzenia samoistne, a jeżeli tak to jakie i czy z tego powodu nastąpiło przyczynienie się powoda do stwierdzonych chorób zawodowych, a jeżeli tak to w jakim stopniu procentowym.

Opinię sądowo – lekarską z dnia 10 stycznia 2017 roku sporządzili biegli sądowi A. D. – specjalista neurochirurgii i neurotraumatologii oraz A. G. – specjalista ortopeda traumatolog. Biegli wskazali, że można przyjąć, iż w związku z chorobą zawodową zespołem wibracyjnym – postać kostno-stawowa, powód w życiu codziennym może odczuwać zaburzenia czucia rąk. Podali, że stan kliniczny powoda – w zakresie układu nerwowego i układu ruchu - jest dobry. Brak też podstaw aby przyjąć, że w związku z w/w chorobą zawodową nastąpiło pogorszenie od ostatniego orzeczenia uszczerbku na zdrowiu. Jednocześnie biegli wskazali, że powód jest leczony z uwagi na schorzenia samoistne (nadciśnienie, dna moczanowa – według wywiadu) oraz cierpi na otyłość. Podali, że brak jest podstaw aby przyjąć, że z

powodu schorzeń samoistnych nastąpiło przyczynienie się powoda do w/w choroby zawodowej. Podawane zaburzenia czucia rąk mogą być związane ze stwierdzonym zespołem cieśni nadgarstka.

Biegli zgodzili się z treścią opinii biegłych R. H. i M. W., że uciążliwość dolegliwości powoda jest niewielka, a prognozy na przyszłość - w związku z ustaniem czynnika sprawczego są dobre i nie należy spodziewać się pogłębienia zmian charakterystycznych dla choroby wibracyjnej.

W związku z zastrzeżeniami powoda do wydanej opinii postanowieniem z dnia 26 maja 2017 roku Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłych sądowych A. D. i A. G..

W opinii uzupełniającej z dnia 10 lipca 2017 roku biegli A. D. i A. G. podali, że obecnie nie występują objawy w przedmiotowym badaniu powoda ani w wykonanych badaniach dodatkowych, które pozwoliłyby na przyjęcie, że w związku z chorobą zawodową zespołem wibracyjnym – postać kostno - stawowa występuje jakikolwiek uszczerbek na zdrowiu.

Powód odnosząc się do wydanej w sprawie opinii uzupełniającej podał, że orzeczony przez lekarza orzecznika ZUS uszczerbek na zdrowiu powoda ma charakter stały. Zgodnie z przyjętą w judykaturze jak i w doktrynie definicją, stałym uszczerbkiem na zdrowiu jest naruszenie sprawności organizmu powodujące upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy. Tym samym jeżeli nie nastąpiło pogorszenie od ostatniego orzeczenia to oczywistym jest, że nadal występuje stały uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości ustalonej orzeczeniem z dnia 17 czerwca 2017 roku. Zgodnie ze stanowiskiem powoda niezbędnym stało się wyjaśnienie przez biegłych czy skutki choroby wibracyjnej ustały, a jeśli tak to do kiedy były odczuwalne.

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłych sądowych ortopedy i neurologa A. D. i A. G., ze szczególnym uwzględnieniem pytań zgłoszonych przez pełnomocnika powoda w piśmie procesowym z dnia 14 listopada 2017 roku.

Biegli A. D. i A. G. w opinii uzupełniającej z dnia 10 stycznia 2018 roku podali, że twierdzenie, iż nie nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia powoda od ostatniego orzeczenia uszczerbku na zdrowiu w kontekście zawartego w opinii z dnia 10 lipca 2017 roku stwierdzenia, że obecnie u powoda nie występuje jakikolwiek uszczerbek na zdrowiu należy rozumieć, że nastąpiła poprawa stanu zdrowia powoda w jego badaniu przedmiotowym w omawianym zakresie. Jest to typowe po ustaniu czynnika sprawczego.

Powód podtrzymał zastrzeżenia co do rzetelności i kompletności wydanych przez biegłych opinii.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2018 roku Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii innego biegłego neurologa na okoliczność ustalenia dolegliwości i cierpień powoda w życiu codziennym w związku z chorobą zawodową zespołem wibracyjnym – postać kostno – stawowa, rokowań na przyszłość, wysokości procentowego uszczerbku na zdrowiu z powodu w/w choroby zawodowej, prognoz na przyszłość w związku z rozwojem i przebiegiem tej choroby, jej wpływem na funkcjonowanie powoda w życiu codziennym oraz na okoliczność ustalenia, czy powód cierpi na inne schorzenia samoistne, a jeżeli tak to jakie i czy z tego powodu nastąpiło przyczynienie się powoda do stwierdzonej choroby zawodowej, a jeżeli tak to w jakim stopniu procentowym.

Opinię z dnia 28 maja 2018 roku wydała biegła A. N.. Biegła Wskazała, że u powoda występują takie schorzenia jak cukrzyca typu II, dna moczanowa, otyłość patologiczna, zmiany zwyrodnieniowe odcinka szyjnego i lędźwiowego kręgosłupa. W ocenie biegłej wszystkie obecnie zgłoszone przez powoda dolegliwości z zakresu układu nerwowego wynikają z samoistnego procesu chorobowego. Objawy neurologiczne występujące u powoda wynikają ze zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa oraz neuropatii cukrzycowej.

Biegła zaznaczyła, że od czasu postawienia w/w rozpoznania powód nie pracuje

w narażaniu na wibracje. Ruchomość stawów kończyn górnych jest pełna. Biegła nie stwierdziła żadnych objawów uszkodzenia układu nerwowego, pochodzenia nerwowego. Stąd konkluzja, że schorzenie w zakresie neurologicznym nie ogranicza aktywności powoda, nie powoduje dolegliwości ani uszczerbku na zdrowiu, nie ogranicza jego aktywności. Biegła podała, że w związku z faktem, że od 6 lat powód nie wykonuje pracy w narażeniu na wibracje nie należy spodziewać się pojawienia się uszkodzenia układu nerwowego wskutek choroby wibracyjnej w przyszłości.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd I instancji stwierdził, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Sąd I instancji wskazał, że podstawą prawną roszczenia powoda o zadośćuczynienie jest art. 444 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., zgodnie z którym w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia poszkodowany może domagać się przyznania od osoby ponoszącej za to odpowiedzialność odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

(...) w rozumieniu art. 445 k.c. jest osoba, która doznała uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia na skutek zdarzenia, za które odpowiedzialność ponosi inna osoba, przy czym szkoda na osobie musi być wynikiem czynu niedozwolonego w rozumieniu kodeksu cywilnego. Dodać należy, że roszczenie te mogą być podnoszone bez względu na rodzaj podstawy odpowiedzialności ex delicto (zasada winy, ryzyka, słusności), a przesłankami odpowiedzialności warunkującymi powstanie obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym są: szkoda – w rozumieniu uszczerbku na dobrach osoby poszkodowanej; szkoda musi być wywołana przez zdarzenie, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy. Pomiedzy szkoda, a zdarzeniem musi istnieć związek przyczynowy, przy czym konieczne jest łączne spełnienie tych przesłanek.

Pozwane jako przedsiębiorstwa górnicze, kopalnie węgla kamiennego są zakładem „wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody” i ponoszą odpowiedzialność na zasadach określonych przepisem art. 435 § 1 k.c. który stanowi, że prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa chyba, że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Odpowiedzialność pozwanych w niniejszej sprawie oparta na zasadach określonych w art. 435 k.c. za chorobę zawodową powoda – pylicę płuc oraz chorobę zawodową zespół wibracyjny – postać kostno – stawowa nie budzi wątpliwości. Pozwane nie kwestionowały swej odpowiedzialności na zasadzie ryzyka ujętej w tym przepisie.

Z przeprowadzonego przez Sąd I instancji postępowania dowodowego wynika, że pylica płuc rozpoznana u powoda występuje jedynie pod postacią zmian w RTG (pylica płuc drobnoguzkowa ograniczona), nie powodując zaburzeń czynności układu oddechowego ani jakichkolwiek ograniczeń sprawności organizmu. Pylica płuc u powoda jest bezobjawowa, lecz powstałe zmiany pylicze w płucach już nigdy nie ustąpią i mogą jedynie ulec pogorszeniu. Podawane przez powoda w ramach przesłuchania przed Sądem dolegliwości z całą pewnością nie są następstwem choroby zawodowej, a ich etiologia nie ma związku z pracą zawodową u pozwanej. Pylica płuc pod postacią zmian w RTG nie powoduje jakichkolwiek dolegliwości u powoda.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że przeprowadzone postępowanie dowodowe odnośnie choroby zawodowej zespołu wibracyjnego – postać kostno – stawowa wykazało, że z uwagi na ustąpienie czynnika sprawczego choroby rokowania na przyszłość są dobre. U powoda w zdjęciach przeglądowych brak jest cech zwężenia szpar stawowych, co również przemawia korzystnie, a także brak jest cech rozwoju choroby zwyrodnieniowej powierzchni stawowych. Nadto u powoda nie występuje uszkodzenie układu nerwowego wskutek choroby wibracyjnej i w związku z niewykonywaniem pracy w narażeniu na wibrację nie należy spodziewać się takowego uszkodzenia w przyszłości. Jednakże także i w tym

przypadku należało mieć na względzie krzywdę moralną i cierpienia psychiczne powoda. Jak powód zeznał, nie może on dłużej wykonywać prac przy użyciu wiertarki, regularnie chodzi do neurologa.

Podobnie jak w przypadku pylicy płuc, tak i odnośnie drugiej ze stwierdzonych u powoda chorób zawodowych, powód będzie musiał żyć ze świadomością istnienia przewlekłej choroby zawodowej w jego organizmie, która także nigdy nie ustąpi. Trudno jest także przewidzieć, czy skutki stwierdzonych u powoda chorób zawodowych nie ujawnią się jeszcze w przyszłości.

Dalej Sąd I Rejonowy wskazał, że podstawą żądania z art. 445 k.c. jest doznana krzywda niemajątkowa w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi pokrzywdzonego, wynikająca z doznanego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Cierpienie winno mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne. Wielkość zadośćuczynienia zależy od oceny całokształtu okoliczności, w tym rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności, trwałości czy nieodwracalności skutków uszkodzenia ciała, wieku poszkodowanego oraz wpływu choroby na życie osobiste i zawodowe charakteru.

Sąd Rejonowy wskazał, że choroby zawodowe wprawdzie nie powodują u powoda cierpień fizycznych, to niewątpliwie jednak na krzywdę powoda ma wpływ czynnik o charakterze psychicznym. Mianowicie, jak wskazano powyżej, powód musi żyć z poczuciem dodatkowych chorób, które mają charakter nieodwracalny. Co więcej, powód musi żyć z poczuciem stwierdzonego przez organ rentowy stałego uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobami zawodowymi, z poczuciem niepewności rokowań na przyszłość (podobnie wypowiedział się Sąd Okręgowy w Gliwicach w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 maja 2012 roku w sprawie VIII Pa 10/12).

Następnie Sąd Rejonowy wskazał, że z tytułu pylicy płuc powód otrzymał już należne odszkodowanie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 7 040 zł, natomiast z tytułu choroby wibracyjnej powód otrzymał odszkodowanie w kwocie 17 600 zł. Niemniej jednak podniósł, że roszczenia oparte na przepisach Kodeksu cywilnego, w tym dochodzone zadośćuczynienie, mają charakter uzupełniający w stosunku do świadczeń przyznanych z ubezpieczenia społecznego co oznacza, że służą pokryciu szkody która nie została w pełni wyrównana – w tym przypadku odszkodowaniami otrzymanymi przez powoda. Sąd miał na uwadze, że biegli w wydanych w sprawie opiniach wskazali, że uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi, tyle ile orzeczone zostało przez ZUS – 10% z tytułu pylicy płuc oraz 25% z tytułu choroby wibracyjnej.

Sąd I instancji wskazał nadto, że pracownik nie może domagać się zadośćuczynienia na podstawie art. 445 k.c. przez rozpoznaniem jego roszczeń o świadczenia przysługujące z ubezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998 roku II UKN 155/98, OSNAP 1999/15/495). W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wyjaśnił, że prawo do świadczeń ustala i świadczenia te wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Drogę sądową poprzedza postępowanie administracyjno-rentowe. Otwiera ją dopiero odwołanie od decyzji organu rentowego. Dopiero po rozpoznaniu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu z tytułu choroby zawodowej lub wypadku przy pracy pracownik może dochodzić zadośćuczynienia w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego. Świadczenia z ustawy wypadkowej są limitowane co do wysokości. Jak już wskazano powyżej, odpowiedzialność cywilnoprawna pracodawcy ma charakter uzupełniający. Roszczenia o świadczenia uzupełniające, wywodzone z art. 445 k.c. mogą być dochodzone przez pracownika wówczas, gdy limitowane świadczenia przyznane mu na podstawie przepisów ustawy wypadkowej nie pokrywają całości kosztów wynikłych z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

W ocenie Sądu I instancji otrzymane przez powoda jednorazowe odszkodowanie za 10% oraz 25% uszczerbku na zdrowiu nie zrekompensowało w pełni krzywdy powoda. Sąd uznał jednakże, że roszczenie powoda o zadośćuczynienie w kwocie 50 000 zł tj.: 14 285,71 zł tytułem zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu spowodowany chorobą zawodową pylicą płuc oraz 35 714,29 zł z tytułu choroby wibracyjnej jako roszczenie uzupełniające jest jedynie w części zasadne. W ocenie Rejonowego Sądu kwota 7 000 zł z tytułu choroby zawodowej pylicy płuc – pylicy górników kopalń węgla oraz 17 500 zł tytułem choroby zawodowej zespołu wibracyjnego – postać kosztno- stawowa kompensuje

powodowi doznaną krzywdę w stopniu, w jakim krzywda ta nie została w całości pokryta świadczeniem z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W pozostałym zakresie Sąd uznał roszczenie za nieuzasadnione.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł z mocy art. 481 k.c. w związku z art. 300 k.p., mając na uwadze, że odpis pozwu został doręczony oby pozwanym z dniem 18 maja 2015 roku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., a to z uwagi na częściowe uwzględnienie powództwa (40%) i wygranie procesu przez każdą ze stron w podobnym stopniu.

O kosztach sądowych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz art. 13 (i a contrario art. 96 ust.1 pkt 4) ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 roku, poz. 300 ze zm.). Sąd w orzeczeniu kończącym w instancji sprawę z zakresu prawa pracy, w której wartość przedmiotu sporu nie przewyższa 50.000 złotych obciąży pozwanego pracodawcę na zasadach określonych w art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kosztami sądowymi, których nie miał obowiązku uiścić pracownik wnoszący powództwo lub odwołanie do sądu (art. 96 ust. 1 pkt 4 tej ustawy) z wyłączeniem opłat od pism wymienionych w art. 35 ust. 1 zd. pierwsze tej ustawy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2007 roku, I PZP 1/07, OSNP 2007/19-20/269).

Tym samym Sąd I instancji nakazał pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 1 225 zł (24500 zł x 5%) tytułem opłaty stosunkowej od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powód był zwolniony oraz kwotę 1679,66 zł tytułem wydatków za sporządzenie opinii przez biegłych, tj. w części w jakiej pozwane przegrały proces.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się strona pozwana (...) SA. Zaskarżyła wyrok Sądu I instancji co do punktów 1,2,4 i 5 i zarzuciła mu naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 445 § 1 K.c. w zw. z art. 444 K.c., poprzez jego błędne zastosowanie polegające na zasądzeniu dowolnej (nadmiernej) kwoty odszkodowania, pozostającej w oderwaniu od ustalonego przez Sąd stanu faktycznego sprawy, zamiast zadośćuczynienia "odpowiedniego", które powinno spełniać rolę kompensacyjną, a zasady jego ustalania przez Sąd powinny respektować utrwalone w tym przedmiocie orzecznictwo Sądu Najwyższego, w szczególności poprzez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 24 500,00 zł tytułem zadośćuczynienia w sytuacji, gdy kwota ta pozostaje w dysproporcji do doznanej przez powoda krzywdy oraz pomimo tego, że krzywda powoda została już skompensowana świadczeniami otrzymanym z organu rentowego.

Wskazując na powyższe strona pozwana wniosła o:

1. Zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez:

1) oddalenie powództwa w całości,

2) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, a w tym kosztów zastępstwa procesowego.

2. Zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania

apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od strony powodowej na jej rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana (...) S.A. w J. wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Apelacja jako bezzasadne podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie stanu faktycznego, przeprowadził niezbędne postępowanie dowodowe, a następnie w prawidłowy sposób, zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego dokonał trafnej oceny zebranych dowodów i wyciągnął właściwe wnioski, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy przyjął ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy za własne.

Jednocześnie zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy przeprowadził także właściwą ocenę prawną stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie. W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy szczegółowo umotywowił swoje stanowisko i Sąd II instancji w całości je podziela. Zarzuty apelacji nie zdołały podważyć trafności rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie stanu faktycznego, przeprowadził niezbędne postępowanie dowodowe, a następnie dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz wyciągnął właściwe wnioski, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku.

Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa procesowego, co oznacza m.in., że nie może brać z urzędu pod uwagę ewentualnych naruszeń prawa procesowego, o ile nie zostały one podniesione przez apelującego, przy czym nie dotyczy to nieważności postępowania (patrz.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa 451/18; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07).

Pozwana zarzuciła naruszenie art. 445§1 kc w zw. z art. 444 kc, poprzez jego błędne zastosowanie polegające na zasądzeniu nadmiernie wygórowanej kwoty zadośćuczynienia w łącznej kwocie 24 500 zł. Kwestionując wysokość zadośćuczynienia, w uzasadnieniu odniosła się jedynie do choroby zawodowe pylicy płuc. Twierdziła nadto, że krzywda powoda została już zrekompensowana świadczeniami otrzymanymi z organu rentowego.

Sąd II instancji wskazuje, że zgodnie art. 445 § 1 k.c. w wypadkach przewidzianych w artykule 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia poszkodowany może domagać się przyznania od osoby ponoszącej za to odpowiedzialność odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Podstawą żądania z art. 445 k.c. jest doznana krzywda niemajątkowa w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi pokrzywdzonego, wynikająca z doznanego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Sąd, przyznając na podstawie art. 445 § 1 k.c. odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, powinien stosownie do okoliczności wziąć pod rozwagę realną wartość otrzymanego uprzednio przez poszkodowanego świadczenia częściowego, wypłaconego przez ubezpieczyciela oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 1961 roku, w sprawie I CO 27/60, opublikowana w OSNC z 1962 roku, Nr 2, poz. 40; wyrok z dnia 27 sierpnia 1969 roku, w sprawie I Pr 224/69, opublikowany w OSNCP z 1970 roku, Nr 6, poz. 111; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1991 roku, w sprawie III CZP 78/91, opublikowany w L.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 września 1993 roku, w sprawie III APr 61/93, opublikowany w OSA z 1994 roku, Nr 1, poz. 1).

Należy pamiętać, że zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień powoda. Zasądzona kwota ma być odpowiednia, czyli dostosowana do konkretnych okoliczności i rozmiaru krzywdy. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia wykluczony jest automatyzm, zadośćuczynienie nie może być symboliczne, musi przedstawiać realną wartość. Jego wysokość nie może być jednak nadmierna tj. powinna rekompensować poniesione szkody (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1965 roku, w sprawie IPR 203/95). Przepisy kodeksu cywilnego nie precyzują kryteriów jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Kierując się wskazaniem opracowanymi przez judykaturę oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy wziąć pod uwagę takie okoliczności jak: trwałość skutków czynu niedozwolonego, wiek poszkodowanego, wpływ na pracę zawodową. W przypadku zadośćuczynienia pieniężnego nie

istnieją żadne wzory matematyczne ani wskaźniki, jak przy ustalaniu jednorazowego odszkodowania. Z uwagi na charakter kompensacyjny zadośćuczynienia, pod uwagę należy wziąć fakt otrzymania przez powoda kwoty pieniężnej z tytułu jednorazowego odszkodowania z ustawy wypadkowej. Na marginesie należy podnieść, iż zadośćuczynienie obejmuje naprawienie szkody niemajątkowej (krzywdy) ujmowanej jako ból, ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniem fizycznym; zatem na wysokość zadośćuczynienia nie ma wpływu bezpośredniego procentowy uszczerbek na zdrowiu. Zadośćuczynienie obejmuje szkodę zarówno istniejącą w chwili orzekania jak i tę, którą poszkodowany będzie odczuwać w przyszłości na pewno lub z dającym się przewidzieć dużym stopniem prawdopodobieństwa.

Pogląd o utrzymywaniu zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa stracił znaczenie, z uwagi na znaczne rozwarstwienie społeczeństwa pod względem poziomu życia i zasobności majątkowej. Decydującym kryterium jest rozmiar krzywdy i ekonomicznie odczuwalna wartość, adekwatna do warunków gospodarki rynkowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2011 roku, w sprawie I PK 145/10).

W ocenie Sądu II instancji, przyznana przez Sąd I instancji kwota zadośćuczynienia nie jest wygórowana. W ocenie Sądu Okręgowego, przyznana przez Sąd I instancja kwota jest „odpowiednia” i adekwatna do charakteru cierpienia powoda. Nie została ona ustalona w sposób dowolny, w oderwaniu od stanu faktycznego sprawy. Wręcz przeciwnie, przy ustaleniu jej wysokości, Sąd I instancji wziął pod uwagę przyznaną uprzednio kwotę z ZUS, jak też wysnuł uprawnione wnioski z przeprowadzonego postępowania dowodowego. Tym samym w niniejszej sprawie w żaden sposób nie doszło do naruszenia zasad przyznawania zadośćuczynienia.

Procentowo określony uszczerbek na zdrowiu dokonany został jedynie na użytek organu rentowego celem wypłacenia jednorazowego odszkodowania o charakterze zarówno odszkodowawczym, jak i kompensacyjnym. Z kolei zadośćuczynienie z art. 445 k.c. ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i jest możliwe wówczas, gdy wypłacone jednorazowe odszkodowanie nie kompensuje odczuwanej krzywdy. Prócz faktu, że stwierdzony procentowy uszczerbek na zdrowiu nie przekłada się bezpośrednio na wysokość zadośćuczynienia istotne jest, że w prawie ubezpieczeń społecznych wysokość należnego jednorazowego odszkodowania jest zryczałtowana, zaś w prawie cywilnym zindywidualizowana.

Zaznaczyć również należy, że w uzasadnieniu apelacji, strona pozwana odnosi się wyłącznie do pylicy płuc, pomijając przy tym chorobę wibracyjną. Strona apelująca podniosła – w oparciu o opinię-, że badania spirometryczne powoda nie wykazały żadnych zaburzeń wentylacji płuc oraz, że zgłaszane dolegliwości mogą wynikać z powodu otyłości czy nadciśnienia tętniczego krwi. Niemniej jednak, z opinii tej nie wynika, aby tych dolegliwości w ogóle nie było. Biegły wskazuje wprost, że zgadza się ustaleniami organu rentowego w zakresie wysokości uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 10 %. Wskazał również, że rokowania na przyszłość dla powoda są wątpliwe, bowiem pylica płuc jest chorobą przewlekłą i powoduje ona pogorszenie stanu zdrowia. Jednocześnie podniósł, że inne choroby na które cierpi powód, tj. nadciśnienie tętnicze, otyłość i cukrzyca są niezależne od choroby zawodowej pylicy płuc, zatem nie można stwierdzić, że wspomniane choroby cywilizacyjne przyczyniły się do powstania choroby zawodowej. Niemniej jednak biegły wskazał, że pogarszają one przebieg chorób zawodowych. W związku z tym nie sposób stwierdzić, że choroba zawodowa na którą cierpi powód, tj. pylica płuc nie wywołuje dla niego żadnych negatywnych dolegliwości. Wręcz przeciwnie, została ona u niego stwierdzona i z upływem lat stan jego zdrowia z tej przyczyny ulegnie pogorszeniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd II instancji oddalił apelację pozwanej jako bezzasadną, zgodnie z art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z §2 pkt 5, §10 ust. 1 pkt 1 i §9 ust. 1 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) w brzmieniu obowiązującym do dnia 29 stycznia 2018 r., zasądzając od pozwanej (...) SA, jako od strony przegrywającej proces, na rzecz powoda kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) sędzia del. Anna Capik-Pater (spr.) (-) sędzia Teresa Kalinka (-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek